Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Comisiwn y Cynulliad

Cyllideb Ddrafft 2015-16
Adeiladu ar Fuddsoddi a Newid

Medi 2014

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Mae crynodeb o'r ddogfen hon ar gael mewn ieithoedd ar wahân i Saesneg a Chymraeg ar gais.

Os oes angen copi o'r adroddiad hwn arnoch mewn fformat amgen, cysylltwch Cyfathrebu'r Cynulliad:

Cyfathrebu'r Cynulliad
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Ar-lein: **www.assemblywales.org**
E-bost: **Cyfathrebu@cymru.gov.uk**

Ffôn: 0845 010 5500/01492 523 200

Rydym hefyd yn croesawu galwadau gan bobl sy'n defnyddio'r gwasanaeth cyfnewid testun. I ddefnyddio'r gwasanaeth hwn, dylech alw'r rhif a ganlyn: **18001 0845 010 5500**.

© Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2014
Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difrïol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Comisiwn y Cynulliad

Cyllideb Ddrafft 2015-16
Adeiladu ar Fuddsoddi a Newid

Medi 2014

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

AGORWYD GAN EI MAWRHYDI
OPENED BY HER MAJESTY THE

Comisiwn y Cynulliad

Etholwyd Comisiynwyr y Cynulliad gan Aelodau mewn Cyfarfod Llawn ar 25 Mai 2011. Ynghyd â'r **Llywydd**, sy'n cadeirio'r Comisiwn, y Comisiynwyr yw Peter Black AC, Angela Burns AC, Sandy Mewies AC a Rhodri Glyn Thomas AC.

Y Fonesig Rosemary Butler AC
Llywydd a Chadeirydd y Comisiwn, sydd â'r prif gyfrifoldeb am Gysylltiadau, a datblygiad proffesiynol Aelodau a'u staff.

Angela Burns AC
Cyllideb, llywodraethu, gan gynnwys aelodaeth o'r Pwyllgor Archwilio. Cysylltiadau â'r Bwrdd Taliadau. Gwella gwasanaethau i Aelodau. Y Comisiwn fel cyflogwr staff y Comisiwn.

Peter Black AC
TGCh, darlledu ac e-ddemocratiaeth. Ystad y Cynulliad a Chynaliadwyedd.

Sandy Mewies AC
Gwasanaethau addysg, blaen tŷ, cyfleusterau'r Cynulliad, manwerthu, arlwyo a diogelwch. Swyddogaethau cydraddoldeb statudol y Comisiwn.

Rhodri Glyn Thomas AC
Swyddogaethau a pholisi iaith Gymraeg y Comisiwn. Gwasanaethau Cyfreithiol a Rhyddid Gwybodaeth.

Y Pedwerydd Cynulliad - dogfennau cysylltiedig ar ein gwefan

– **Strategaeth y Comisiwn ar gyfer y Pedwerydd Cynulliad**
  www.cynulliadcymru.org/fourth_commission_strategy.pdf

– **Cynllun wedi'i ddiweddaru i gyflawni strategaeth y Comisiwn**
  http://www.assemblywales.org/NAfW%20Documents/About%20the%20Assembly%20section%20documents/Updated%20Plan%20to%20deliver%20the%20Commission%27s%20Strategy/strategy-2014-16%20cymraeg.pdf

– **Materion Allweddol ar gyfer y Pedwerydd Cynulliad**
  http://www.assemblywales.org/NAfW%20Documents/11-026.pdf%20-%2020102011/11-026-Cymraeg.pdf

– **Adroddiadau Dangosyddion Perfformiad Allweddol**
  http://www.senedd.cynulliadcymru.org/mgissueHistoryHome.aspx?lid=6022

– **Cyllidebau ac Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Comisiwn y Cynulliad**
  http://www.cynulliadcymru.org/abthome/about_us-commission_assembly_administration/about_us-commission_publications/Pages/about_us-commission_publications.aspx

– **Penderfyniad y Bwrdd Taliadau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad**
  http://www.senedd.cynulliadcymru.org/mgCommitteeDetails.aspx?ID=375

Cynnwys

01. Cyflwyniad 6

02. Cyllideb 2015-16 8

03. Y pum maes â blaenoriaeth wedi'u diweddaru 12

03.1. Galluogi'r Cynulliad i fod mor effeithiol â phosibl drwy'r cymorth a ddarparwn 12

03.2. Gwasanaethau dwyieithog gwell 17

03.3. Ymgysylltu'n well â phobl yng Nghymru 18

03.4. Gwneud y gorau o'n hystad 21

03.5. Y tu hwnt i'r Pedwerydd Cynulliad 24

04. Cyllideb i ariannu Penderfyniad y Bwrdd Taliadau annibynnol ar gyfer Aelodau'r Cynulliad 26

05. Cwmpas y Gyllideb 28

Atodiad 1: Trosolwg o'r Gyllideb 30

Atodiad 2: Gwybodaeth ariannol 32

Atodiad 3: Geirfa 33

15:35

01. Cyflwyniad

Mae Comisiwn y Cynulliad yn gwasanaethu'r Cynulliad Cenedlaethol er mwyn helpu i'w wneud yn ddeddfwrfa ddemocrataidd gref, hygyrch a blaengar sy'n cyflawni'n effeithiol dros bobl Cymru.

Mae nodau strategol y Comisiwn wedi bod yn ganolbwynt i'n gwaith ers 2011 ac maent yn ddigyfnewid. Y nodau yw y byddwn yn:

– Darparu cymorth seneddol rhagorol

– Ymgysylltu â phobl Cymru a Hyrwyddo Cymru

– Defnyddio adnoddau'n ddoeth

Datblygodd y Comisiwn gynlluniau gan nodi blaenoriaethau allweddol. Mae'r diweddaraf o'r rhain yn nodi blaenoriaethau'r Comisiwn ar gyfer y ddwy flynedd sy'n weddill o'r Cynulliad hwn.

http://www.assemblywales.org/cy/abthome/about_us-commission_assembly_administration/abt-commission.htm

Yn ogystal, sefydlodd y Comisiwn ddangosyddion perfformiad allweddol, gan ddarparu tystiolaeth o ymrwymiad a datblygiad pobl Cymru, Aelodau a staff y Comisiwn mewn adroddiadau perfformiad corfforaethol cyson, a gaiff eu cyhoeddi.

http://www.assemblywales.org/cy/abthome/about_us-commission_assembly_administration/about_us-commission_publications/key_performance_indicator_reports.htm

Yn 2011, nododd y Comisiwn strategaeth gyllideb tair blynedd glir ar gyfer gwella gallu a medrusrwydd gwasanaethau'r Cynulliad er mwyn cyflawni nodau strategol y Comisiwn. Hyrwyddodd strategaeth y gyllideb yr angen i fuddsoddi yn y canlynol: cymorth i'r Aelodau a'u cyfrifoldebau deddfwriaethol newydd; yr ystad fel lleoliad i Gymru; cysylltiadau a thechnoleg; a'r modd y mae'r Cynulliad yn gweithio fel corff corfforaethol effeithlon. Cymeradwyodd y Comisiynwyr, y Pwyllgor Cyllid a'r Cynulliad cyfan y strategaeth fuddsoddi tair blynedd hon i gyflawni nodau a blaenoriaethu'r Comisiwn. Mae ein hanghenion cyllidebol wedi cael eu cefnogi ac mae'r Comisiwn wedi sicrhau bod trefniadau ariannol cadarn yn bodoli i sicrhau arbedion gwerth am arian lle bo'n bosibl, rheoli costau lle bo'n briodol a buddsoddi lle bo angen.

Rhaid i'r Comisiwn barhau i gynnal safonau uchel wrth gyflawni'r ystod lawn o fusnes beunyddiol yn ogystal ag adeiladu ar y buddsoddiad sylweddol a fydd wedi cael ei gwblhau yn ystod pedair blynedd gyntaf y Pedwerydd Cynulliad, gyda buddsoddiad pellach arfaethedig o £1.6 miliwn yn 2015-16. I gefnogi nodau strategol y Comisiwn, mae pum maes â blaenoriaeth wedi'u diweddaru ar gyfer newid, arloesed a buddsoddiad ar gyfer gweddill y Cynulliad hwn:

– Galluogi'r Cynulliad i fod mor effeithiol â phosibl drwy'r cymorth a ddarparwn, gan gynnwys drwy effaith camau nesaf ein Strategaeth TGCh;

– Gwasanaethau dwyieithog gwell;

– Ymgysylltu'n fwy â phobl yng Nghymru;

– Gwneud y gorau o'n Hystad; a

– Cwblhau'r paratoadau ar gyfer pontio i'r Pumed Cynulliad, a heriau newydd sy'n gysylltiedig â hynny.

Tabl 1: Crynodeb - Blynyddoedd Ariannol 2011-16 yn ôl Nod Strategol

Nod Strategol	2011-12 **£m**	2012-13 **£m**	2013-14 **£m**	2014-15 **£m**	2015-16 **£m**
Darparu Cymorth Seneddol o'r Radd Flaenaf (£M)	9.0	9.1	9.6	10.4	10.6
Gwasanaethau TGCh yn y Dyfodol (£M)	4.0	4.0	4.4	4.4	4.4
Ymgysylltu â Phobl Cymru a Hyrwyddo Cymru (£M)	12.1	12.5	12.5	12.5	12.8
Defnyddio Adnoddau'n Ddoeth (£M)	2.8	2.8	3.0	3.1	3.2
Taliadau dibrisiant (£M)	3.2	3.8	4.0	4.4	4.7
Buddsoddiad (£M)	0.6	1.2	2.3	1.7	0.7
Cyfanswm	**31.7**	**33.4**	**35.8**	**36.5**	**36.4**

02. Cyllideb 2015-16

Cyfanswm y gyllideb weithredol ar gyfer 2015-16 yw £50.9 miliwn, sy'n golygu toriad mewn termau real o 1.0%.

Ar gyfer 2015-16 bydd Comisiwn y Cynulliad yn parhau i weithredu yn unol â'r hyn a nodir yn y cyllidebau ar gyfer y tair blynedd flaenorol. Cyfanswm y gyllideb weithredol ar gyfer 2015-16 yw £50.9 miliwn, sy'n sicrhau gostyngiad mewn termau real o 1.0%. Er bod hyn ychydig yn uwch na'r toriad o 0.8% mewn termau real i floc Cymru, rydym yn hyderus o hyd bod y lefel ariannu hon yn ddigon i gyflawni cynlluniau'r Comisiwn.

O fewn y cyfanswm hwn rydym yn wynebu costau ychwanegol, a bennir gan Swyddfa'r Cabinet, sy'n ymwneud â chyfraniadau uwch gan gyflogwyr i Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) y rhagwelir y byddant yn cynyddu costau blynyddol y Comisiwn tua £0.3 miliwn. Byddwn yn gallu ymdopi â'r gost ychwanegol hon heb gael effaith andwyol o bosibl ar strategaeth a gwasanaethau'r Comisiwn gan gynnwys y buddsoddiad a wnaed hyd yma yn ystod y Cynulliad hwn. Adlewyrchir y gost ychwanegol hon yng nghostau staff y Comisiwn o £16.9 miliwn ar gyfer 2015-16.

Mae costau untro cylchol yn gysylltiedig ag etholiad, sy'n codi cyn ac ar ôl yr etholiad. Ar gyfer etholiadau'r Pedwerydd Cynulliad, aeth y Comisiwn ati i glustnodi'r rhain fel costau untro, eithriadol a cheisio cael cyllideb ddigonol. Sicrhaodd hyn fod gweithrediadau arferol y Comisiwn yn cael eu diogelu rhag unrhyw gostau sy'n gysylltiedig ag etholiad ac yn rhoi eglurder a thryloywder ynghylch costau'r etholiad drwy ddychwelyd unrhyw arian etholiad nas defnyddiwyd.

Rydym yn parhau â'r dull gweithredu hwn ar gyfer etholiad 2016 ac yn cynnig £0.5m amcangyfrifedig yn 2015-16 ar gyfer costau cynllunio a pharatoi yr eir iddynt yn ystod y flwyddyn.

Fel cost eithriadol, untro, caiff yr agwedd hon ar y gyllideb ei heithrio o ymrwymiad y Comisiwn i weithio yn unol â newidiadau i Floc Cymru. At hynny, ni fyddai'r swm hwn ar gael at ddibenion nad ydynt yn gysylltiedig ag etholiad a byddai'n cael ei ddychwelyd i Floc Cymru pe na châi ei ddefnyddio.

Ym mis Gorffennaf 2014 dechreuwyd darparu gwasanaethau TGCh yn fewnol a fydd yn arwain at arbedion gweithredol sylweddol ac yn sicrhau bod arian ar gael ar gyfer datblygu gwasanaethau TGCh ymhellach i Aelodau a Phwyllgorau yn unol â strategaeth TGCh y Comisiwn.

Bydd y penderfyniad hwn gan y Comisiwn yn arwain at arbedion termau real blynyddol o dros 2% y flwyddyn tan 2018, cyfanswm arbediad mewn termau real yn ystod y cyfnod o tua £1.0 miliwn.

Dengys Siart 2 y newidiadau rhwng costau staff, costau nad ydynt yn gysylltiedig â staff a'r gronfa ddatblygu yn ystod y cyfnod rhwng 2013 a 2017 gyda chyfanswm gwariant yn parhau'n gyson ar £4.4 miliwn

Mae Gwariant a Reolir yn Flynyddol yn ymwneud ag addasiadau cyfrifyddu nad yw'n arian parod o ran Cynllun Pensiwn Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Cynyddir y lefel ddarpariaeth i £1.2 miliwn er mwyn sicrhau ei fod yn unol â'r ffigur a gymeradwywyd yng Nghyllideb Atodol y Comisiwn yn 2013-14. Gellir ond defnyddio'r Gwariant a Reolir yn Flynyddol at y diben y'i bwriadwyd.

Siart 2: Costau TGCh 2013-2017

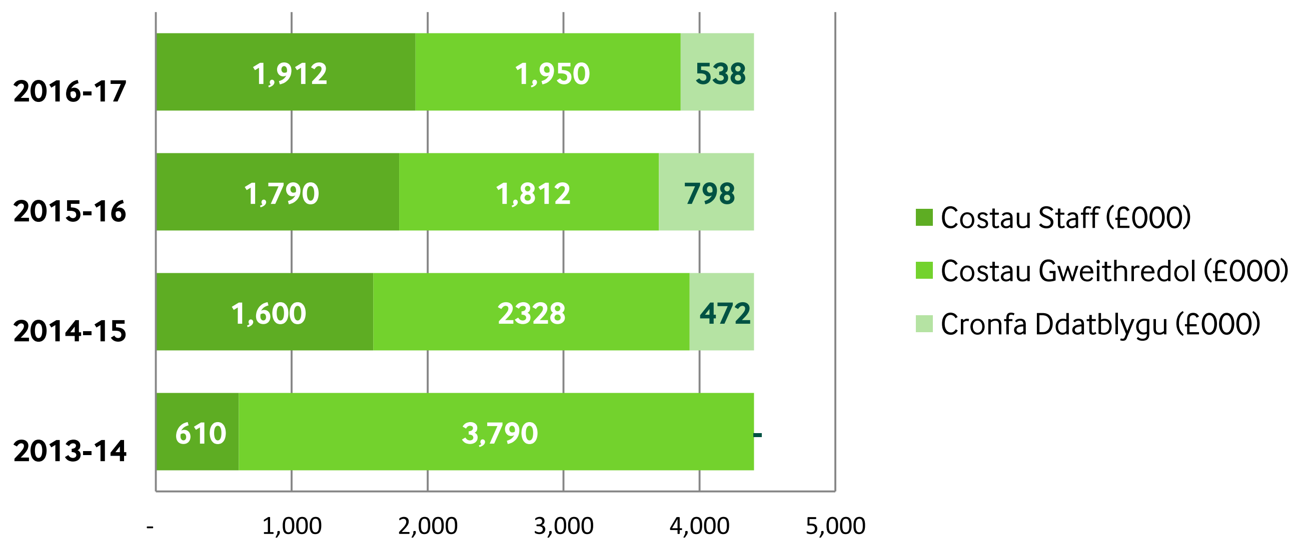

Dengys Tabl 3 y newidiadau rhwng y gyllideb ddangosol a gyhoeddwyd yng nghyllideb Comisiwn y Cynulliad 2014-15 a'r gyllideb arfaethedig ar gyfer 2015-16.

Tabl 3: Cyllideb Arfaethedig y Comisiwn

	Cyllideb 2014-15 £m	Amcangyfrifedig 2015-16 £m	Newidiadau TGCh £m	Newidiadau Eraill £m	Cyllideb Gymaradwy 2015-16 £m
Staff y Comisiwn	15.8	16.0	0.9		16.9
Costau sefydlog	10.5	11.1	(0.6)	(0.2)	10.3
Costau amrywiol	4.1	3.7	0.4		4.1
Costau TGCh	4.4	4.4	(0.8)		3.6
Gronfa Ddatblygu TGCh			0.8		0.8
Rhaglen Fuddsoddi	1.7	1.2	(0.5)		0.7
Cyllideb y Comisiwn	36.5	36.4	0.2	(0.2)	36.4
Penderfyniad y Bwrdd Taliadau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad	14.1	14.5	-	-	14.5
Cyfanswm y Gyllideb Weithredol	50.6	50.9	0.2	(0.2)	50.9
Costau sy'n Gysylltiedig â'r Etholiad	-	-	-	0.5	0.5
Gwariant a Reolir yn Flynyddol	0.8	0.8		0.4	1.2

Effaith ariannol gyffredinol cyflwyno'n fewnol wasanaethau TGCh a arferai gael eu rhoi ar gontract allanol oedd rhyddhau £0.8 miliwn o'r gost TGCh flynyddol o £4.4 miliwn, tua 18% o'r gyllideb, er mwyn ei fuddsoddi mewn gwelliannau ac ychwanegiadau i'r gwasanaeth TGCh a ddarperir. Dangosir hyn yn Nhabl 3 fel y Gronfa Ddatblygu TGCh.

Mae dod â gwasanaethau TGCh yn fewnol wedi;

- **Rhyddhau £0.8 miliwn ar gyfer gwelliannau pellach ym maes TGCh**
- **Creu arbedion mewn termau real o 2% y flwyddyn tan 2018**
- **Wedi rhoi costau o fewn ein rheolaeth**

Hefyd, mae Costau Staff wedi cynyddu £0.9 miliwn sy'n cynnwys cyfraniadau cyflogwr PCSPS o £0.3 miliwn; ac mae cyflogau cytundebol wedi cynyddu £0.3 miliwn. Mae effaith barhaus yr ad-daliad ardrethi wedi lleihau ein Costau Sefydlog £0.2 miliwn a cheir gostyngiad pellach o £0.6 miliwn mewn costau sefydlog o ganlyniad i derfynu cymorth ar gontract allanol yn y Senedd, a ddarperir bellach yn fewnol.

Nid oes unrhyw gynnydd cyffredinol mewn Costau Amrywiadwy o'r amcangyfrif a geir yn nogfen cyllideb 2014 ond mae'r cyllid ar gyfer y Rhaglen Fuddsoddi wedi cael ei leihau i gynnal y gyllideb gyffredinol yn unol â'r gyllideb ddangosol a gyhoeddwyd yn flaenorol ar gyfer 2015-16.

Bydd penderfyniad y Comisiwn i ddileu aneffeithlonrwydd a sicrhau gwerth am arian hefyd yn talu ar ei ganfed yn 2015-16. Bydd yn galluogi arloesed, creadigrwydd ac ymrwymiad o hyd i'r gwasanaethau o safon a ddisgwylir gan yr Aelodau a'r cyhoedd a hynny'n briodol, tra'n cyflawni ein hymrwymiad i weithio o fewn cyfyngiadau ariannu'r sector cyhoeddus.

Bydd cwblhau'r rhaglen fuddsoddi y mae'r Comisiwn wedi bod yn ei datblygu yn galw am tua £1.6 miliwn yn 2015-16. Caiff y Gronfa Fuddsoddi ei gosod ar lefel sy'n gyson â'r arian sydd ar gael. Bydd yn rhaid i ran o'r arian hwn ddod o raglen Gwerth am Arian y Comisiwn.

Bydd y rhaglen fuddsoddi ar gyfer 2015-16 yn cynnwys:

- Diweddaru'r seilwaith TGCh, yn enwedig wrth i ni fwrw ati i gyfuno'r gwasanaeth TGCh yn fewnol yn ogystal ag adnewyddu'r Siambr;
- Helpu i wireddu uchelgais y Comisiwn i ddod yn sefydliad gwirioneddol ddwyieithog;
- Gwaith cynaliadwyedd i leihau ein heffaith amgylcheddol;
- Ymgysylltu yn allanol, gan gynnwys ymgysylltu â phobl ifanc, a dyfodol bws y Cynulliad;
- Gwella systemau rheoli gwybodaeth y Comisiwn; a
- Parhau â'n buddsoddiad yn ystad y Cynulliad.

INVESTORS IN PEOPLE | Gold

POSITIVE ABOUT DISABLED PEOPLE · YN GADARN O BLAID POBL ANABL

yn cefnogi
AGE POSI+IVE

Top Employers
for Working Families

LOUDER THAN WORDS

THE TIMES
TOP 50 EMPLOYERS FOR WOMEN 2014
in partnership with
opportunitynow
men | women | workplace

Stonewall
STAR PERFORMER
NETWORK GROUP
2014
PERFFORMIWR ARBENNIG
GRŴP RHWYDWAITH

Stonewall
TOP 100
EMPLOYERS
2014
100 CYFLOGWR
GORAU

03. Y pum maes â blaenoriaeth wedi'u diweddaru

Cyfarfu'r Comisiwn ym mis Ebrill 2014 i adolygu cynnydd yn erbyn ein nodau strategol a blaenoriaethau ar gyfer newid, arloesedd a buddsoddiad.

Rydym yn falch o'n cyflawniadau a'r cynnydd a wnaethom yn ystod blynyddoedd cyntaf y Cynulliad hwn a byddwn yn adeiladu arnynt dros y ddwy flynedd nesaf. Cyfarfu'r Comisiynwyr ym mis Ebrill 2014 i adolygu cynnydd yn erbyn ein nodau strategol a'n blaenoriaethau ar gyfer newid, arloesi a buddsoddi ers 2011.

Ers 2012 rydym wedi cynnal arolwg blynyddol, gan roi cyfle i'r Aelodau a'u staff roi adborth i ni ar y gwasanaethau sy'n ategu eu gwaith. Mae'r arolwg yn ein helpu i fesur ein perfformiad ac mae'n fodd i'r Aelodau ac eraill graffu arnom a'n dwyn i gyfrif. Drwy gydol y broses hon rydym yn parhau i werthuso ein gwasanaethau a sicrhau eu bod yn diwallu anghenion defnyddwyr. Mae'r adborth yn ein helpu i ddarparu'r cymorth priodol fel y gall Aelodau gyfranogi ym musnes ffurfiol y Cynulliad a nodi newidiadau y dylid eu gwneud i'r amgylchedd i'r rheini sy'n gweithio ar ystad y Cynulliad neu sy'n ymweld â hi.

Nodwyd beth yn rhagor sydd angen ei wneud cyn etholiadau 2016 er mwyn sicrhau, fel Comisiwn ar gyfer y Pedwerydd Cynulliad, ein bod yn parhau i roi'r cymorth a'r gwasanaethau i'r Aelodau sydd eu hangen arnynt i gyflawni eu rolau, a gadael gwaddol cadarn a chlir.

O ganlyniad, er mwyn cefnogi nodau strategol y Comisiwn, mae gennym bum maes â blaenoriaeth wedi'u diweddaru ar gyfer newid, arloesi a buddsoddi ar gyfer y Cynulliad hwn. Maent fel a ganlyn:

- Galluogi'r Cynulliad i fod mor effeithiol â phosibl drwy'r cymorth a ddarparwn, gan gynnwys drwy effaith camau nesaf ein Strategaeth TGCh;
- Gwasanaethau dwyieithog gwell;
- Ymgysylltu'n well â phobl yng Nghymru;
- Gwneud y gorau o'n Hystad; a
- Cwblhau'r paratoadau ar gyfer newid i'r Pumed Cynulliad, a heriau newydd sy'n gysylltiedig â hynny

03.1. Galluogi'r Cynulliad i fod mor effeithiol â phosibl drwy'r cymorth a ddarparwn

Mae gan y Comisiwn y ddyletswydd statudol o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i sicrhau bod y Cynulliad yn cael yr eiddo, y staff a'r gwasanaethau sy'n ofynnol at ddibenion y Cynulliad.

Mae cynnydd y Cynulliad fel senedd wedi bod yn sylweddol ers 1999 ac yn enwedig yn ystod tymor y Pedwerydd Cynulliad. Mae hyder yng ngwaith y Cynulliad wedi cynyddu ac, mewn sawl maes, rydym yn esiampl i gyrff seneddol eraill ei dilyn. Fodd bynnag, gyda heriau mawr i ni ddarparu cymorth sy'n gyson gryf i ddiwallu anghenion Aelodau unigol y Cynulliad a'r Pwyllgorau yn llawn, mae gennym lawer mwy i'w wneud er mwyn helpu ACau a Phwyllgorau i ddarparu senedd ragorol i Gymru.

Darparu cefnogaeth seneddol o'r radd flaenaf

Pwyllgorau'r Cynulliad:

– Byddant yn cytuno ar gynllun clir, strategol ar gyfer eu gwaith, sy'n blaenoriaethu eu gweithgareddau ac yn ystyried eu defnydd o amser ac adnoddau;

– Byddant yn brif flaenoriaeth i'r Aelodau sy'n gwasanaethu arnynt;

– Byddant yn cael eu harwain gan gadeiryddion sy'n cyflawni pob un o'r disgwyliadau a osodir ar eu cyfer gan y Cynulliad;

– Byddant yn cael eu parchu gan Lywodraeth Cymru, gydag ansawdd eu hymchwiliadau a'u gwaith craffu, manyldeb eu gwaith holi, dyfnder eu dadansoddiad a gwerth eu gwelliant deddfwriaethol yn golygu y bydd Llywodraeth Cymru yn gwrando arnynt. Bydd y Llywodraeth yn ymwybodol o ymateb y pwyllgorau wrth iddi ffurfio ei chynlluniau polisi, gwario a deddfwriaethol;

– Byddant yn craffu ar bolisi, gwariant a deddfwriaeth o fewn eu portffolio yn gyffredinol, nid fel agweddau unigol ar eu cyfrifoldebau;

– Byddant yn cynnig ac yn disgwyl ymgysylltiad adeiladol â Llywodraeth Cymru, ond yn cadw hyd braich a'u gallu i gynnig beirniadaeth wrthrychol;

– Ni chânt eu cyfyngu gan rwystrau o ran mynediad at Weinidogion, gwybodaeth neu dystion a byddant yn gallu cael gafael ar y cyngor a'r cymorth arbenigol sydd eu hangen arnynt;

– Byddant yn ymgysylltu ag amrywiaeth eang o bobl, yn cael eu hystyried gan grwpiau o randdeiliaid fel chwaraewyr pwysig, dylanwadol ac fel y lle naturiol i gyflwyno pryderon a syniadau, ac ymgymryd â gwaith sy'n gwella enw da cyhoeddus y Cynulliad. Bydd eu gwaith yn hygyrch i gynulleidfa mor eang ag y bo modd;

– Byddant yn sicrhau bod y rhai sy'n cyfrannu at eu gwaith yn gweld gwerth eu cyfranogiad; a

– Byddant yn gofyn am ddadansoddiad a gwerthusiad beirniadol er mwyn gwella eu perfformiad

Pwyllgorau seneddol o'r radd flaenaf

> **Un ffordd o godi proffil pwyllgorau yw drwy ffrydiau trydar dwyieithog prysur iawn.**

Yn 2013, cychwynnodd y Comisiwn ar adolygiad o'r cymorth i Bwyllgorau ac mae'r adroddiad a ddeilliodd o'r adolygiad yn datgan yr uchelgais i Bwyllgorau'r Cynulliad fod o'r radd flaenaf. Dyhead y Comisiwn yw y dylai Pwyllgorau'r Cynulliad wella ansawdd canlyniadau polisi, deddfwriaeth a gwasanaethau cyhoeddus i gymdeithas yn gyffredinol yng Nghymru mewn ffordd eglur. Er mwyn cyflawni statws o'r radd flaenaf bydd y Comisiwn yn canolbwyntio ar feysydd y mae angen talu sylw iddynt er mwyn darparu'r adnoddau a'r gwasanaethau i gyflawni ein dyhead.

Mae staff o bob rhan o'r Comisiwn yn helpu pwyllgorau o ran clercio, ymchwil, y cyfryngau a chymorth cyfreithiol; gwasanaethau diogelwch ac ymwelwyr; cyfieithu ar y pryd a chyfieithu; TG a darlledu. Ar gyfer sefydliad bach mae pwyllgorau yn cael eu cefnogi'n dda gyda digon o adnoddau ar gael iddynt ac mae'n briodol bod y Comisiwn yn adolygu'r cymorth hwnnw er mwyn sicrhau bod y gwasanaethau a ddarparwn yn cael yr effaith fwyaf a'u bod o'r ansawdd uchaf posibl.

Dim ond rhan o'r stori yw'r adnoddau y mae'r Comisiwn yn eu neilltuo i'r pwyllgorau. Gallem ddarparu'r gwasanaethau cymorth seneddol gorau yn y byd ond ni fyddai hynny o reidrwydd yn gwarantu perfformiad pwyllgorau o'r radd flaenaf gan fod llawer o'r ysgogiadau pwysig y tu hwnt i reolaeth uniongyrchol y Comisiwn. Mae camau gweithredu pleidiau gwleidyddol yn y Cynulliad, y llywodraeth, cymdeithas ddinesig a chadeiryddion pwyllgorau ac Aelodau yn hollbwysig. Mae'r Comisiwn yn gobeithio y caiff y weledigaeth a nodwyd ganddo ei derbyn a'i rhannu gan bob un o'r grwpiau hyn ac rydym yn ymrwymedig i weithio er mwyn sicrhau bod pwyllgorau'r Cynulliad mor effeithiol â phosibl.

Ni fydd rhywfaint o'r gwaith angenrheidiol i greu pwyllgorau seneddol o'r radd flaenaf yn dwyn ffrwyth tan ar ôl yr etholiad nesaf ond mae'r ffocws a bennwyd gan y Comisiwn eisoes yn arwain at ganlyniadau gwell. Canolbwyntiwyd yn arbennig ar godi proffil pwyllgorau yn y cyfryngau. Rydym wedi cynyddu ein presenoldeb ar gyfryngau cymdeithasol ac mae gan bob pwyllgor bellach ffrydiau Twitter dwyieithog, gweithredol iawn. Mae 'cyrhaeddiad' y ffrydiau hyn yn cynyddu ac yn cwmpasu holl weithgarwch pwyllgorau, ac nid cyfarfodydd yn unig.

Mae defnydd gwell o dimau integredig gyda staff o wasanaethau clercio, ymchwil, cyfathrebu a gwasanaethau cyfreithiol wedi arwain at fwy o ffocws ar gynllunio strategol, tymor hwy. Mae hyn yn golygu y gellir defnyddio amrywiaeth o ddulliau gwahanol i lywio gwaith Aelodau mewn pwyllgorau gan gynnwys y defnydd o gyfryngau cymdeithasol, gwe-sgyrsiau a digwyddiadau rhanddeiliaid. Rydym yn cynyddu'r defnydd o ddigwyddiadau i gyrraedd a chefnogi rhanddeiliaid na fyddent fel arfer yn ymgysylltu â ni mewn sefyllfa bwyllgora ffurfiol ac mae ein gwaith Ymgysylltu â Phobl Ifanc yn ategu ein gwaith â grwpiau eraill. Mae gwaith cynllunio gwell wedi ein galluogi i wella'r cymorth a ddarparwn i Aelodau i weithio yn eu dewis iaith.

Arbenigedd cyfreithiol

Atgyfnerthu arbenigedd cyfreithiol drwy wella galluoedd mewnol

Mae'r Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cyfreithiol yn darparu gwasanaethau cyfreithiol dwyieithog i'r Llywydd, y Comisiwn, Pwyllgorau a phob Aelod, fel rhan o dîm hollol integredig o arbenigwyr ymchwil, gweithdrefnol ac arbenigwyr eraill. Bwriedir atgyfnerthu dwy agwedd ar y gwasanaethau cyfreithiol hyn: darparu drafftiau deddfwriaethol o Filiau Aelodau; a'r gallu i ymgymryd â mwy o waith cyfreithiol masnachol. Gwneir hyn drwy'r canlynol:

– rhoi'r gwaith o ddrafftio Biliau anllywodraethol ar gontract allanol i ddrafftiwr allanol arbenigol yn y byrdymor, ynghyd â hyfforddiant i'r cyfreithwyr mewnol drwy'r drafftiwr allanol hwnnw;

– cyflwyno rhaglen barhaus o ddatblygiad proffesiynol i gyfreithwyr mewnol; a

– ymchwilio i'r galw am wasanaethau cyfreithiol masnachol ac unrhyw alw heb ei ateb am wasanaethau cyfreithiol yn y Cynulliad.

Mae'r dull o roi gwaith ar gontract allanol yn gweithio'n dda ac yn nhreigl amser bydd yn gwella'r gallu i ddrafftio Biliau anllywodraethol yn fewnol ac, ynghyd â'r rhaglen datblygu proffesiynol, bydd yn golygu y bydd Gwasanaethau Cyfreithiol yn gallu ymateb i unrhyw newidiadau sylweddol sy'n effeithio ar y Cynulliad, megis pwerau ariannol newydd, a'u cefnogi.

Gwasanaethau TGCh

Mae'r Comisiwn bob amser wedi defnyddio technoleg i ategu gwaith yr aelodau a'r pwyllgorau ac mae'r rhaglen fuddsoddi dros y tair blynedd ddiwethaf wedi ymwneud cryn dipyn â TGCh. Mae manylion am ein cynlluniau, a gafodd eu cynnwys mewn dogfennau cyllideb blaenorol, wedi arwain at nifer o gyflawniadau pwysig.

Yn 2014, symudodd y Comisiwn yn llwyddiannus o gontract allanol i wasanaeth a ddarperir bron yn gyfan gwbl yn fewnol gyda chymorth allanol arbenigol lle bo angen. Cyflawnwyd y prosiect ar amser ac o fewn y gyllideb ac mae eisoes wedi sicrhau arbedion a gaiff eu hailfuddsoddi yn y gwaith o ddarparu gwasanaethau TGCh gwell i Aelodau'r Cynulliad, y cyhoedd a staff y Comisiwn.

Yn 2014-15 rhagwelir y bydd gwasanaeth TGCh y Comisiwn yn costio £3.9 miliwn sef lleihad o fwy na 10% o gymharu â'r gost flynyddol o £4.4 miliwn dros y blynyddoedd diwethaf. Mae strwythur y gwasanaeth wedi newid er mwyn adlewyrchu'r ddarpariaeth newydd ac mae nifer y staff ym maes TGCh wedi cynyddu i tua 41, a fydd yn costio tua £1.7 miliwn, gyda chostau gweithredu yn gostwng i £2.3 miliwn. Caiff y balans o £0.4 miliwn ei ddefnyddio i wella gwasanaethau TGCh ymhellach.

Y Dangosydd Perfformiad Allweddol ar gyfer boddhad aelodau â TGCh o fewn ystad y Cynulliad oedd 6.6 yn arolwg Gorffennaf 2013. Mae'r arolwg diweddaraf newydd gael ei gwblhau ac mae'r sgôr hon bellach yn 7.5 sy'n adlewyrchu llwyddiant pellach o ran newid y ffordd rydym yn darparu gwasanaethau TGCh i'r aelodau.

Gan mai dim ond y tri mis cyntaf y mae'r arolwg yn eu cwmpasu ers i'r gwasanaeth a ddarperir gael ei newid, rhagwelwn y bydd arolwg 2015, a fydd yn cwmpasu cyfnod o ychydig dros flwyddyn, yn rhoi darlun gwell o'r mesurau anariannol a ddefnyddiwn yn ein gwaith.

Yn y bôn, mae'r gwasanaethau TGCh yn cael eu darparu am gost is ond mewn ffordd fwy hyblyg ac addasadwy a fydd yn galluogi Comisiwn y Cynulliad i ddefnyddio'r arian datblygu a ryddhawyd i gyflwyno datrysiadau technolegol i gefnogi gwaith Aelodau'r Cynulliad a'r Pwyllgorau.

Strategaeth TGCh y Comisiwn

Nod y Strategaeth TGCh yw cyflawni'r canlynol:

- datrysiadau arloesol, ymatebol, dibynadwy, hyblyg sy'n rhoi gwerth am arian;
- mynediad at y wybodaeth a'r gwasanaethau TGCh sydd eu hangen ar ddefnyddwyr, waeth beth fo'r lleoliad;
- amrywiaeth o ddyfeisiau i ddefnyddwyr;
- cymorth effeithiol;
- gwasanaethau TGCh sy'n cefnogi gwaith a rhannu cydweithredol, mewn ffordd ddiogel;
- asedau gwybodaeth a gaiff eu rheoli'n effeithiol; a
- gwybodaeth sydd wedi'i strwythuro ac sy'n cefnogi'r gwasanaethau busnes y mae ei hangen ar eu cyfer, sy'n gwella effeithlonrwydd ac yn sicrhau gwerth.

Gwasanaethau TGCh

- **Cyflawnwyd y gwaith o ddod â'r gwasanaeth yn fewnol ar amser ac o dan y gyllideb**
- **Mae wedi rhyddhau arian ar gyfer buddsoddiad pellach**
- **Mae wedi arwain at sgôr gwell o 7.5, o gymharu â 6.6, yn yr arolwg Aelodau diweddaraf**

TGCh yn y Siambr

Un enghraifft o gyflawni'r Strategaeth TGCh yw'r adolygiad o'r TGCh a ddarperir yn y Siambr lle mae Comisiwn y Cynulliad yn darparu cyfleusterau TGCh penodedig i Aelodau'r Cynulliad. Er i'r galedwedd gael ei hadnewyddu, ni fu unrhyw newidiadau i'r dull bwrdd gwaith sefydlog ers i'r Senedd gael ei hadeiladu. Yn dilyn cyfnod ymgynghori ac adolygiad technegol trylwyr, bydd y Comisiwn yn cyflwyno'r newidiadau arfaethedig yn ystod toriad yr haf yn 2015. Bydd yr union gostau'n dibynnu ar y llwybr a gymerir o'r opsiynau sydd ar gael ond mae amcangyfrif cychwynnol yn awgrymu tua £0.75 miliwn. Bydd yr arbedion a sicrheir wrth gyflwyno gwasanaethau TGCh yn fewnol yn ariannu'r gwaith hwn yn rhannol. Ochr yn ochr â hyn, rydym hefyd yn ystyried disodli system feddalwedd y Siambr, gan ddefnyddio arbenigedd y tîm rheoli cymwysiadau newydd a gwella'r swyddogaethau pleidleisio.

Teleffoni

Daw'r contract teleffoni cyfredol i ben ym mis Mehefin 2015 ac mae'r ddarpariaeth o ran teleffoni yn y dyfodol eisoes yn cael ei hystyried. Yn yr amgylchedd hwn sy'n newid yn gyflym caiff pob opsiwn ei ystyried ond bydd gwerth am arian yn flaenoriaeth uchel. Mae'r dangosyddion cyfredol yn awgrymu y gallwn ddarparu'r lefel ofynnol o berfformiad am gost flynyddol lai o gymharu â'n trefniadau cyfredol.

Caiff y system deleffoni newydd ei chaffael a'i gweithredu a bydd yn barod i fynd yn fyw ar ddechrau blwyddyn ariannol 2015-16.

Atebion newydd i gefnogi gwasanaethau busnes

Etifeddwyd llawer o gymwysiadau gennym pan drowyd y gwasanaeth TGCh yn un mewnol a bellach mae gennym dîm penodedig yn y gwasanaeth ar gyfer rheoli cymwysiadau. Un maes sy'n cael ei ystyried ar hyn o bryd yw datblygu cymwysiadau presennol i wneud defnydd gwell o'r wybodaeth a ddelir gennym i'w chyhoeddi'n fewnol, a lle y bo'n briodol, yn allanol. O dan y trefniant presennol lle roedd gwaith yn cael ei roi ar gontract allanol roedd y costau ar gyfer y math hwn o ddatblygiad

Datblygiadau TGCh

- **Newidiadau a gynlluniwyd i TGCh yn y Siambr i'w gwneud yn ystod toriad yr haf 2015**
- **Byddwn yn caffael system teleffoni newydd, a fydd yn cael ei gweithredu ar ddechrau 2015-16**
- **Lansiwyd prosiect adnewyddu'r wefan – Medi 2014**
- **Diweddaru Senedd TV – Medi 2014**

yn gostus, yn anhyblyg ac yn aml yn cynyddu'n gyflym. Gyda staff bellach ar waith sydd â'r sgiliau angenrheidiol, gellir rheoli'r gwaith datblygu hwn yn llawer mwy effeithiol o ran amser a chost.

Mae mentrau eraill, a fydd yn esgor ar fuddiannau dros y ddwy flynedd nesaf ac yn gwella'r ffordd y gall y cyhoedd ymgysylltu â gwaith yr Aelodau, yn cynnwys:

– lansio prosiect adnewyddu'r wefan i wella defnyddioldeb ac effeithiolrwydd gwefannau'r Cynulliad a'r ffordd rydym yn rhannu gwybodaeth am waith y Cynulliad.

– uwchraddio Senedd TV fel y gellir gweld darllediadau byw o'r Senedd ar unrhyw ddyfais a galluogi defnyddwyr i oedi, ailddirwyn a chwarae'r darllediad yn ôl. Mae nodweddion eraill yn cynnwys capsiynau byw, dolenni i eitemau ar yr Agenda a'r gallu i chwilio'r Cofnod ysgrifenedig a chwarae'r fideo cysylltiedig; a

– system cymorth y Cyfarfod Llawn a'r ffordd rydym yn llunio ac yn cyflwyno ein hadroddiadau ar drafodion (ar gyfer y Cyfarfod Llawn a'r Pwyllgorau) er mwyn manteisio ar lwyfannau TGCh newydd i weithio mewn ffordd fwy deallus a gwneud y wybodaeth yn fwy hygyrch.

03.2. Gwasanaethau dwyieithog gwell

Mae'r gallu i gyfathrebu'n rhydd yn y naill iaith neu'r llall mewn sefydliad gwirioneddol ddwyieithog yn uchelgais pwysig. Nod y Comisiwn yn y pen draw yw sicrhau y gall pobl ddewis p'un a ydynt am ddefnyddio Cymraeg neu Saesneg ym mhob elfen o'u gwaith. Rydym ar y trywydd cywir yn hyn o beth ac mae cynnydd wedi cael ei wneud, gyda gwelliannau o ran darparu cymorth arloesol a chymorth wedi'i deilwra i Aelodau'r Cynulliad gan eu galluogi i weithio'n effeithiol yn un o'n hieithoedd swyddogol neu yn y ddwy. Nodwyd y cynnydd hwn yn ein hadroddiad cydymffurfio blynyddol cyntaf i'r Cynulliad ym mis Gorffennaf 2014.

http://www.assemblywales.org/laid%20documents/gen-ld9836%20-%20national%20assembly%20for%20wales%20official%20languages%20scheme%20-%20annual%20compliance%20report/gen-ld9836-w.pdf

Un mesur mewnol o welliant yw'r arolwg blynyddol o'r Aelodau. Ym mis Gorffennaf 2013 y sgôr ar gyfer gweithio yn eich dewis iaith oedd 6.2 ac yn arolwg mis Gorffennaf 2014 roedd hyn wedi gwella'n sylweddol i 8.9 sy'n adlewyrchu'r gwelliannau y mae dull gweithredu'r Comisiwn eisoes wedi'u gwneud.

Mae ein hymrwymiad i fuddsoddi mewn technoleg i drawsnewid y gwasanaeth dwyieithog a ddarperir yn golygu bod y Cynulliad wedi cael ei gydnabod yn fyd-eang drwy ein partneriaeth â Microsoft i lansio Cyfleuster Cyfieithu Microsoft Cymru. Mae'r adnodd ar gael i bob Aelod, i'r staff ac yn gyffredinol drwy Microsoft Office a chynhyrchion eraill. Mae cyfieithiadau peiriant yn caniatáu i bobl ledled y byd drosi testun o'r Saesneg i'r Gymraeg ac i'r gwrthwyneb, drwy glicio ar 'cyfieithu'. Yn y Cynulliad, bydd y system yn ein helpu i gyflawni ein hymrwymiad i ddwyieithrwydd ac yn helpu staff i gyfathrebu yn eu dewis iaith, yn ogystal â rhyddhau staff sy'n ymwneud â chyfieithu i ddarparu gwasanaethau gwerth ychwanegol eraill.

Er mwyn bodloni disgwyliadau Aelodau'r Cynulliad a'r cyhoedd, mae angen cyflawni mwy cyn diwedd y Pedwerydd Cynulliad. Mae'r Cynllun wedi ein galluogi i feddwl yn wahanol am y ffordd rydym yn gwneud pethau, a bod yn ymatebol i anghenion gwlad ddwyieithog. Cydnabyddwn fod wireddu ein huchelgais i gael ein

Gwasanaethau dwyieithog gwell

- **Lansio Cyfieithu Peirianyddol yn llwyddiannus**
- **Adroddiad cydymffurfio blynyddol cyntaf yn cael ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2014**
- **Gwellodd bodlonrwydd Aelodau i 8.9 o 6.2 yn yr arolwg diweddaraf**

cydnabod yn sefydliad gwirioneddol ddwyieithog yn golygu mwy na chyfieithu geiriau. Rydym yn ymrwymedig i ddefnyddio ein hadnoddau yn ddoeth er mwyn darparu'r gwasanaethau dwyieithog gorau ym mhob un o feysydd gwaith y Cynulliad er mwyn sicrhau bod pawb sy'n ymgysylltu â ni yn gallu gwneud hynny yn un o'r ddwy iaith swyddogol. Mae dwyieithrwydd yn rhan annatod o'r holl wasanaethau. Ni ddyrennir llinell gyllideb benodol mwyach ar gyfer gwasanaethau dwyieithog a ddarperir, ond caiff hyn ei brif ffrydio ym mhob cyllideb a'i adlewyrchu mewn newid ymarferol ym mhob rhan o'r sefydliad, er enghraifft yn adolygiad y Comisiwn o gymorth i bwyllgorau.

Bwriadwn adeiladu ar y gwaith da a wnaed hyd yma, ac ymdrechu i gyflawni ein huchelgais o fod yn sefydliad dwyieithog rhagorol.

Cynyddu ymgysylltiad mewn byd digidol

- **Cafwyd arloesedd sylweddol yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf**
- **Mae dilynwyr Twitter wedi cynyddu 54%**
- **Defnyddiwyd fideos Facebook i hyrwyddo Cynllun Prentisiaeth y Cynulliad gan arwain at gynnydd o 70% yn y ceisiadau**
- **Cafwyd twf sylweddol yn nifer y bobl sydd wedi gwylio fideos ar sianel YouTube y Cynulliad**

03.3. Ymgysylltu'n well â phobl yng Nghymru

Un o'n huchelgeisiau yw creu amgylchedd sy'n ennyn diddordeb pobl yng ngwaith y Cynulliad ac sy'n hwyluso gwaith ymgysylltu. Rydym am ehangu'r broses o ymgysylltu â phobl Cymru drwy roi mwy o gyfleoedd iddynt ryngweithio â gwaith y sefydliad hwn a'ch gwaith chi fel Aelodau. Dros y ddwy flynedd ddiwethaf rydym wedi gweld cryn arloesi yn y maes hwn. Rydym wedi rhoi pwyslais newydd ar gyfryngau cymdeithasol fel y gallwn ymgysylltu â chynulleidfaoedd gwahanol mewn fformat y gallant ei ddefnyddio. Rydym hefyd wedi parhau â'n rhaglen o ymweliadau ag ysgolion a chydag ystod eang o sioeau haf ledled Cymru yn hysbysu pobl am sut y mae eu democratiaeth hwy yn gweithio. Mae gwaith arall i ymgysylltu ymhellach â phobl ifanc, yr ymgyrch merched mewn bywyd cyhoeddus, a chynyddu nifer yr ymwelwyr a nifer y digwyddiadau yn enghreifftiau cadarnhaol eraill.

Mae'r Comisiwn am bwyso'n galed am fwy o ymgysylltu â'r cyhoedd y tu hwnt i grwpiau penodol. Bydd yn ystyried sut i sefydlu'r Cynulliad fel brand clir a gwahanol ym meddyliau pobl Cymru.

ADDYSG: EBRILL 2013 - MAWRTH 2014

263
O YMWELIADAU ADDYSGOL Â CHAERDYDD

7,302 O FYFYRWYR YN BRESENNOL

8,669 O FYFYRWYR YN BRESENNOL

256
O GYFLWYNIADAU ALLGYMORTH ADDYSG

519 | CYFANSWM YMWELIADAU Â BAE CAERDYDD AC YMWELIADAU ALLGYMORTH

CYFANSWM YMWELIADAU ADDYSG A DIGWYDDIADAU ADDYSG

445
O YSGOLION

17,424
O DDISGYBLION

Ymgysylltu â Phobl Ifanc

Un o brif ymdrechion y Comisiwn fu ymgysylltu â phobl ifanc ac ar ddiwedd y flwyddyn ddiwethaf, gofynnodd y Llywydd i staff y Cynulliad gynnal ymgynghoriad i ofyn i bobl ifanc Cymru sut y gallwn eu cynnwys yn well yng ngwaith y Cynulliad yn eu barn hwy. Holodd staff bobl ifanc 11 - 18 oed ledled Cymru i weld beth y gall y Cynulliad ei wneud i alluogi pobl ifanc i ymuno yn y ddadl wleidyddol a lleisio eu barn.

Darparodd yr ymgynghoriad wybodaeth newydd am ddealltwriaeth pobl ifanc o'r Cynulliad a'u diddordeb ynddo a rhai syniadau am beth fyddai'r ffordd orau i'r Cynulliad ymgysylltu â phobl ifanc mewn ffyrdd a oedd yn eu galluogi i gyfrannu at ei waith.

Ymgysylltu

- **Ymwelodd 81 o ysgolion newydd yn 2013-14**
- **Cynyddodd nifer yr ymwelwyr â'r Senedd 10%**
- **Cynyddodd teithiau ymwelwyr 31% dros yr un cyfnod**
- **Cynyddodd lefelau bodlonrwydd ymwelwyr i 89%**

Cwblhaodd bron 3,000 o bobl ifanc holiadur. Y tair prif thema a ddeilliodd o'r dadansoddiad o'r canlyniadau oedd:

- Cyrraedd pobl – mae angen i ni sicrhau y gall pobl ifanc ddysgu am fusnes y Cynulliad a'r hyn y mae'n ei olygu iddynt hwy;
- Galluogi trafodaeth – mae angen i ni ddarparu ffyrdd amrywiol a hawdd heb unrhyw jargon y gall pobl ifanc eu defnyddio er mwyn cymryd rhan; a
- Adborth – rhaid i ni sicrhau bod pobl ifanc yn cael cymaint o wybodaeth â phosibl, mor gynnar a rheolaidd â phosibl, am ganlyniadau eu cyfranogiad.

Yn dilyn y cyfnod ymgynghori, ystyriwyd yr hyn a ddywedodd pobl ifanc wrthym a sut y gallem newid y ffordd rydym yn gweithio er mwyn galluogi mwy o bobl ifanc i ymgysylltu â gwaith y Cynulliad. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyflawni nifer o allbynnau, megis:

- Ychwanegu at Wasanaeth Addysg presennol y Cynulliad drwy ychwanegu sgiliau gweithiwr ieuenctid er mwyn gwella'r broses ymgysylltu y tu allan i'r lleoliad ysgol;
- Datblygu'r wefan **www.dygynulliad.org** fel ei bod yn dod yn ganolfan ar-lein i bobl ifanc ymgysylltu â'r Cynulliad; a
- Datblygu a chyhoeddi Siarter Ymgysylltu sy'n nodi'n glir beth y gall pobl ifanc ei ddisgwyl gennym, a beth y gallwn ei ddisgwyl ganddynt hwy.

Cynhaliwyd digwyddiad lansio ym mis Gorffennaf i hyrwyddo ein gwaith presennol gyda phobl ifanc ac egluro sut ydym yn datblygu drwy'r gwasanaethau gwell hyn i gynnig cyfleoedd newydd i bobl ifanc gymryd rhan.

Adolygu Cofnod y Trafodion

> **Mae ystâd y Cynulliad yn cynnig delwedd broffesiynol llawer gwell yn dilyn buddsoddiad wedi'i dargedu**

Ym mis Mawrth 2014, cytunodd Comisiwn y Cynulliad i gychwyn adolygiad o'r ffordd yr ydym yn cynnal cofnod o drafodion y Cynulliad. Mae'r Adolygiad yn mynd rhagddo a dylai gyflwyno adroddiad ar argymhellion ar gyfer y dyfodol erbyn gwanwyn 2015. Un elfen bwysig yw ymchwilio i gyfleoedd newydd ar gyfer cynyddu ymgysylltiad a gwneud gweithgareddau'r Cynulliad yn fwy tryloyw, agored a haws i ymgysylltu ag ef mewn byd digidol. Dylai'r argymhellion arwain at adroddiadau ar y Cyfarfod Llawn a phwyllgorau sy'n diwallu anghenion Aelodau, eich staff a rhanddeiliaid allanol yn well yn ogystal â chynnig ffyrdd mwy effeithlon o weithio.

Ewrop

Byddwn yn parhau i hyrwyddo Cymru a gwaith y Cynulliad drwy gysylltiadau helaeth yn yr UE ac yn rhyngwladol, gan gynnwys gwaith yn uniongyrchol ym Mrwsel a gwaith cysylltiedig yng Nghymru a rhannau eraill o'r DU. Mae hyn yn cynnwys gwaith cynrychiolwyr y Cynulliad ar Bwyllgor y Rhanbarthau, ASEau, Sefydliadau'r UE (gan gynnwys cydberthnasau agos â Swyddfa'r Comisiwn Ewropeaidd yng Nghymru, a chynrychiolaeth y DU yn Senedd Ewrop), cyfranogiad yn CALRE, Fforwm EC-UK, Cynulliad Seneddol Prydeinig-Gwyddelig a Chymdeithas Seneddol y Gymanwlad; drwy gysylltiadau dwyochrog eraill â seneddau, cynulliadau deddfwriaethol, a rhwydweithiau a chynrychioliadau'r UE.

Byddwn yn manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i godi ymwybyddiaeth o'r gwaith hwn, gan gynnwys cymryd rhan yng nghynadleddau'r UE a rhai rhyngwladol a fforymau eraill. Byddwn yn ystyried defnyddio ein cysylltiadau yn y DU, yr UE ac yn rhyngwladol i feincnodi gwaith y Cynulliad, fel y gallwn gyflawni'r nod o sefydlu pwyllgorau o'r radd flaenaf mewn ffordd ystyrlon.

03.4. Gwneud y gorau o'n hystad

Mae gwelliannau ar draws Ystad y Cynulliad, ein hased cyfalaf pwysicaf, yn golygu bod y rhai sy'n ymweld â'r Cynulliad ac yn gweithio ynddo bellach yn profi ystad fwy hygyrch ac ystad sy'n adlewyrchu statws y Cynulliad yn well. Gwnaed cynnydd sylweddol hefyd i leihau ein hôl troed carbon drwy reoli ein defnydd o ynni.

Fel canolbwynt y broses ddemocrataidd yng Nghymru rydym wedi gwneud nifer o welliannau i'r ystad dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Er mai cymharol fach fu'r gwaith a wnaed, drwy fuddsoddiad wedi'i dargedu rydym wedi llwyddo i wella'r cyfleusterau a'r amgylchedd i'r rhai sy'n ymweld â'r Cynulliad, ac i'r rhai sy'n gweithio yma. Roedd rhywfaint o'r gwaith hwnnw yn cynnwys gwaith adnewyddu hir-ddisgwyliedig, ond roedd rhannau eraill o'r gwaith yn fwy rhagweithiol, a nodwyd llawer o'r gwaith yr oedd angen ei wneud o ganlyniad i adborth gan y rhai a oedd yn ymweld â'r Cynulliad ac yn gweithio ynddo ar y gwelliannau angenrheidiol. Mae swyddfeydd Comisiwn y Cynulliad yn Nhŷ Hywel wedi cael eu hadnewyddu ar sail dreigl er mwyn sicrhau y gellid ymdopi â newidiadau mewn staff o fewn yr ôl troed presennol a ddefnyddir gan staff y Comisiwn. Gwnaed yr holl newidiadau gyda'r bwriad o wella hygyrchedd, profiad yr ymwelydd a threfniadau diogelwch a lleihau effaith y Cynulliad ar yr amgylchedd. O ganlyniad, mae ystad y Cynulliad yn cyflwyno delwedd well a mwy proffesiynol o lawer.

Heriau allweddol yn y dyfodol fydd cyflawni'r agenda cynaliadwyedd a sicrhau bod yr adeiladau'n ymateb i ddiwallu anghenion esblygol Aelodau'r Cynulliad a'u staff cymorth. Mae cynllun drafft ar gyfer cynnal a chadw ac adnewyddu wedi cael ei ddatblygu gan arbenigwyr sydd wedi adolygu cyflwr ein hadeiladau i gyd a'r cyfarpar a'r offer a osodwyd, ynghyd â rhagolygon ar gyfer oes ac amserlenni ar gyfer diweddaru ac adnewyddu. Bydd hyn yn llywio penderfyniadau buddsoddi ar gyfer yr ystad.

Fel rhan o'n gwaith cynllunio ar gyfer y Pumed Cynulliad, rhagwelir y gwneir buddsoddiad newydd yn swyddfeydd yr Aelodau er mwyn darparu dodrefn mwy modern a hyblyg i wella cyfleusterau ar gyfer Aelodau a'u staff. Rydym yn bwriadu ymgynghori ag Aelodau ynglŷn â hyn yn ystod 2015, gyda'r bwriad o wneud gwaith adnewyddu ar raddfa fawr rhwng y Pedwerydd a'r Pumed Cynulliad. Gwneir hyn er mwyn tarfu cyn lleied â phosibl a sicrhau bod yr holl waith yn cael ei gwblhau ar yr un pryd i bob Aelod, gan osgoi'r angen i flaenoriaethu rhai swyddfeydd ar draul eraill.

Cynnydd Cynaliadwyedd:

- **34% o ostyngiad mewn allyriadau ynni**
- **9% o ostyngiad mewn defnydd o drydan**
- **62% o ostyngiad mewn gwastraff a anfonir i safleoedd tirlenwi**

Gan ddefnyddio'r amserlen sydd ar gael o fewn y cyfnod diddymu cyn y Pumed Cynulliad, cynigir y dylid cyflawni'r gwaith o addurno ac adnewyddu'r Ystafelloedd Cynadledda a'r Ystafelloedd Cyfarfod yn Nhŷ Hywel. Bydd hyn yn darparu cyfleusterau cyfarfod a chynadledda proffesiynol a mwy modern o ansawdd uchel ar gyfer yr ystod eang o gyfarfodydd a gynhelir yn Nhŷ Hywel, i gefnogi gofynion Aelodau a'r rhai sy'n defnyddio ein cyfleusterau.

Ym mis Gorffennaf 2013 cyflawnodd canlyniadau'r Arolwg o'r Aelodau ar gyfer Rheoli Ystadau a Chyfleusterau sgôr gyfartalog o 7.6. (ar raddfa o 1 i 10 lle mae 10 yn cyfateb i ragoriaeth). Roedd nifer o'r sylwadau a gafwyd yn ymwneud â thymereddau yn y Siambr a'r Ystafelloedd Pwyllgora. Rydym wedi mynd i'r afael â'r rhain drwy welliannau gwresogi'r Senedd a byddwn yn ystyried y posibilrwydd o wneud gwelliannau pellach.

Yn ôl yr arolwg diweddaraf a gwblhawyd ym mis Gorffennaf 2014 mae'r sgôr hon wedi cynyddu i 7.8 sy'n adlewyrchu'r gwaith a wnaed dros y 12 mis diwethaf.

Cynaliadwyedd

Mae'r Comisiwn wedi gwneud cynnydd da i leihau ei ôl troed carbon ac wedi gwneud newidiadau gan leihau'r defnydd a'r allbynnau a grybwyllwyd yng nghyllidebau'r blynyddoedd blaenorol.

Mae gostyngiadau cronnol mewn allyriadau ynni yn cyfateb i 34 y cant dros y chwe blynedd ddiwethaf o gymharu â llinell sylfaen y flwyddyn 2008-09 ac mae cynlluniau ar y gweill i'n helpu i gyflawni'r targed o leihau allyriadau 40 y cant.

Er mwyn rhoi hyn mewn cyd-destun ariannol mae ein costau trydan blynyddol ar gyfer tair blynedd gyntaf y 4ydd Cynulliad wedi cynyddu 9% ac mae ein defnydd mewn KwH wedi lleihau i raddau tebyg. Heb y camau a gymerwyd byddai ein costau wedi bod £5,000 yn uwch yn ystod y cyfnod.

Mae camau gweithredu eraill, er nad ydynt wedi arwain at yr un lleihad mewn costau, wedi helpu i leihau ein hôl troed carbon. Mae swm y gwastraff a waredwn yn debyg i'r hyn a waredwyd yn 2012-13; fodd bynnag, bu gostyngiad pellach o 62 y cant yn y gwastraff a anfonir i safleoedd tirlenwi - sef dim ond 6.5 tunnell o gyfanswm o 120 tunnell o wastraff bellach. Mae hynny'n dod â ni'n agos at ein targed o ddim gwastraff yn cael ei anfon i safleoedd tirlenwi. Mae'r lleihad hwn o ran tirlenwi wedi cael effaith gadarnhaol uniongyrchol ar ein hôl troed gwastraff gyda gostyngiad pellach o 57 y cant mewn allyriadau gwastraff o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Mae'r Comisiwn bellach wedi cytuno ar Fap Trywydd Lleihau Carbon newydd er mwyn parhau â'n rhaglen lwyddiannus o leihau allyriadau ynni. Mae hyn yn paratoi'r ffordd ar gyfer Strategaeth Rheoli Carbon newydd pan ddaw'r Strategaeth gyfredol i ben yn 2015, a fydd yn cynnwys ystod o dargedau gan gynnwys gwastraff, dŵr a theithio a gaiff eu datblygu dros y flwyddyn i ddod. Datblygwyd y Map

Trywydd Carbon ar sail camau gweithredu ymarferol a chyflawnadwy a weithredwyd yn llwyddiannus mewn sefydliadau eraill i leihau allyriadau ond sicrhau amgylcheddau gwaith cysurus.

Hyd yma, drwy reoli ein defnydd o ynni rydym wedi llwyddo i reoli cyllidebau cyfleustodau yn fwy effeithiol yn erbyn tuedd o gostau cyfleustodau cynyddol bob blwyddyn.

Bydd gweithredu'r Map Trywydd yn cynnig rhywfaint o ddiogelwch i'r Comisiwn rhag codiadau tebygol yn y dyfodol mewn costau cyfleustodau. Caiff y buddsoddiadau a nodwyd yn y Map Trywydd Lleihau Carbon eu hariannu lle y bo'n bosibl o'r gyllideb cynaliadwyedd a phrosiectau presennol ac o arian ychwanegol fel y'i cymeradwyir gan y Bwrdd Buddsoddiadau ac Adnoddau. Mae rhai o'r camau gweithredu a nodwyd yn gysylltiedig â'r gwaith angenrheidiol o osod cyfarpar newydd, sydd ar ddiwedd ei fywyd gweithredol a lle mae cyfleoedd i osod cyfarpar mwy effeithlon a chynaliadwy.

Gwerth am arian

Mae darparu gwasanaethau o ansawdd uchel sy'n rhoi gwerth am arian yn flaenoriaeth i ni fel Comisiwn. Rydym wedi datblygu prosesau llywodraethu a rheolaeth ariannol cadarn, a ffyrdd newydd o alluogi'r Aelodau a'r cyhoedd i fonitro ein perfformiad a'n dwyn i gyfrif.

Mae buddsoddi yn ein gwasanaethau yn angenrheidiol er mwyn gwella'r ffordd y cefnogwn yr Aelodau, eich staff a'r cyhoedd; i gynnal a gwella'r ystad a diweddaru ein systemau a thechnoleg yn rheolaidd. Mae ein Bwrdd Buddsoddiadau ac Adnoddau wedi bod ar waith ers 2012 ac yn sicrhau ein bod yn defnyddio adnoddau mor effeithlon ac effeithiol â phosibl. Mae'r Bwrdd yn rheoli ac yn goruchwylio rhaglen fuddsoddi'r Comisiwn ar gyfer y dyfodol, gan gydbwyso'r arian sydd ar gael ac adnoddau staffio ag anghenion ac amseriad prosiectau unigol, eu hamcanion datblygu a pholisi, a chylch cynllunio blynyddol y gyllideb. Mae'n caniatáu i ni gynllunio a chyflawni prosiectau newid mawr a sicrhau y creffir yn briodol ar fuddsoddiad cyfalaf yn y Cynulliad ac y caiff ei flaenoriaethu a'i reoli.

Mae'r Bwrdd Buddsoddiadau yn gysylltiedig â'n gwaith ar Werth am Arian, maes lle mae gennym record dda, sy'n rhagori ar ein targed blynyddol ar gyfer pob un o flynyddoedd y Pedwerydd Cynulliad hyd yma.

Arbedion a gyflawnwyd	Targed	Cyflawnwyd
2011-12	£0.350 miliwn	£0.530 miliwn
2012-13	£0.470 miliwn	£0.476 miliwn
2013-14	£0.500 miliwn	£0.508 miliwn
	22% o arbedion nad ydynt yn gysylltiedig â staff	£0.113 miliwn
2013-14 rates windfall		£0.680 miliwn
2014-15	£0.500 miliwn	Yn unol â'r targed ym mis Awst 2014
2015-16	£0.500 miliwn	

Cyflawnwyd arbedion sylweddol drwy reolaeth gadarn o'r broses gaffael a chontractau. Daethom o hyd i feysydd newydd i wella ein heffeithiolrwydd o ran darparu gwasanaethau a pharhau i wella ein gwybodaeth reoli. Hyd yma, gwnaed y rhan fwyaf o'n harbedion drwy reoli swyddi gwag, er bod canran gynyddol o arbedion nad ydynt yn gysylltiedig â staff. Dros y blynyddoedd i ddod, rydym yn disgwyl i hyn barhau i fod yn her ac mae angen i ni ddatblygu ein gwybodaeth reoli ymhellach er mwyn helpu i ddatblygu hyn.

Cefnogi arbenigedd yr Aelodau i gryfhau democratiaeth ac atebolrwydd ymhellach

03.5. Y tu hwnt i'r Pedwerydd Cynulliad

Bydd gwaith yn mynd rhagddo o ddifrif yn 2014-15 i baratoi ar gyfer y newid i'r Pumed Cynulliad, fel ein bod yn barod iawn ymlaen llaw ac yn barod i gefnogi Aelodau a staff drwy'r broses hon. Byddwn hefyd yn parhau i gymryd dull rhagweithiol o ymdrin â newidiadau cyfansoddiadol. Y nodwedd amlycaf ar y flwyddyn ddiwethaf fu'r trafodaethau ynghylch setliad cyfansoddiadol Cymru yn y dyfodol. Mae'r pecyn o argymhellion gan y Comisiwn ar Ddatganoli, ac a gyflwynir drwy Fil Cymru, yn darparu sail gadarn ar gyfer datblygu datganoli yng Nghymru. Rydym yn mynd ati'n rhagweithiol i sicrhau bod y Cynulliad yn y sefyllfa orau bosibl i fod yn barod i arfer y pwerau newydd hyn.

Wrth baratoi ar gyfer y newidiadau hyn, ein blaenoriaeth fydd rhoi trefniadau ar waith a fydd yn sicrhau bod gan Aelodau yn y Pumed Cynulliad yr arbenigedd a'r gallu i ddelio â'r pwerau newydd a'r cyfrifoldebau mwy y byddant yn eu hwynebu a fydd yn atgyfnerthu democratiaeth ac atebolrwydd a'r ffordd y mae'r Cynulliad yn gwasanaethu pobl Cymru.

Byddwn wedi adolygu'r holl feysydd allweddol fel ein bod yn barod i roi'r cyngor gweithredol a gweithdrefnol i'r Comisiwn a'r Pwyllgor Busnes nesaf, sydd ei angen arnynt er mwyn rhoi'r pwerau ar waith. Enghraifft benodol fyddai'r gwaith y bydd y Pwyllgor Busnes yn ei gyflawni wrth adolygu meysydd penodol o'r weithdrefn a'r Rheolau Sefydlog.

Bydd pecyn penderfyniadau'r Bwrdd Taliadau o ran taliadau a chymorth ariannol Aelodau yn y Pumed Cynulliad yn hysbys erbyn gwanwyn 2015. Mae'r Comisiwn yn ymgysylltu'n adeiladol â'r Bwrdd Taliadau er mwyn ei hysbysu am flaenoriaethau'r Comisiwn ar gyfer datblygu'r Cynulliad yn strategol, gan adlewyrchu materion sydd o bwys i Aelodau'r Cynulliad, megis cyfathrebu'n lleol â'u hetholwyr.

Lluniodd gwaith y Comisiwn ar Ddatganoli yng Nghymru ddau adroddiad a fydd yn cael effaith ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Er mwyn sicrhau ein bod yn barod ar gyfer y newidiadau hyn a ffactorau eraill a fydd yn dylanwadu ar waith Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn y dyfodol, crëwyd y Gwasanaeth Gweddnewid Strategol yn 2013-14. Yn sgîl hyn penodwyd staff medrus a phrofiadol er mwyn sicrhau y gellir cynllunio ar gyfer effaith ffactorau allanol a mewnol ar gyfeiriad y Cynulliad yn y dyfodol yn effeithiol, a gweithredu'n gyflym ac yn benodol mewn dull trylwyr a phroffesiynol. Bydd buddsoddi yn yr aelodau hyn o staff a fydd yn ymgymryd â rôl hollbwysig i baratoi ar gyfer newidiadau sy'n effeithio ar waith Aelodau'r Cynulliad, Pwyllgorau a staff y Comisiwn, yn sicrhau bod y Comisiwn yn y sefyllfa orau i gyflawni unrhyw ddyletswyddau neu rwymedigaethau newydd.

Byddwn hefyd yn hwyluso cyfnod pontio llyfn i'r Comisiwn nesaf drwy sicrhau bod strategaethau rheoli ariannol ar waith ar gyfer adnoddau yn y Pumed Cynulliad gan gynnwys:

– cynllunio'r gweithlu a meithrin gallu yn ddigon cynnar i sicrhau'r sgiliau cywir, yn y lle cywir, ar yr adeg gywir ac am y gost leiaf;

– gwella arfarniad opsiynau drwy ddadansoddiad cost o lefelau gwasanaethau a galw;

– pwysleisio gwerth am arian i ddangos sut rydym yn cyflawni mwy gyda llai ac i ddangos sut y caiff y broses o gyflawni buddiannau ei rheoli, ei monitro a'i hadlewyrchu mewn cyllidebau;

– cynnal dull tryloyw a bod yn glir ynghylch ble rydym wedi gwario ein harian yn ystod y Pedwerydd Cynulliad; a

– gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael drwy alldro ariannol, targedau DPA a chynllunio hyblyg.

Mae'r Comisiwn yn bwriadu cyhoeddi Adroddiad Etifeddiaeth, gan gynnwys syniadau y gall Comisiwn y Pumed Cynulliad eu hystyried ar gyfer y dyfodol.

04. Cyllideb i ariannu Penderfyniad y Bwrdd Taliadau annibynnol ar gyfer Aelodau'r Cynulliad

Bydd y Bwrdd yn penderfynu ar gyfanswm pecyn taliadau a system cymorth ariannol i Aelodau'r Pumed Cynulliad

Mae Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru (y Bwrdd) yn penderfynu ar gyflogau a chostau eraill Aelodau'r Cynulliad. Cyhoeddir penderfyniadau'r Bwrdd yn y Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau Aelodau, a chyhoeddwyd y diweddaraf ym mis Gorffennaf 2013.

Mae'r Bwrdd Taliadau o'r cychwyn wedi pennu'r nod - flwyddyn cyn dechrau'r Pumed Cynulliad - o roi strwythur cyflogau, pensiynau a lwfansau ar waith sy'n deg, sy'n glir, sy'n rhoi gwerth am arian ac sy'n addas at y diben.

Cyn i etholiadau nesaf y Cynulliad gael eu cynnal yn 2016, bydd yn pennu cyfanswm y pecyn taliadau a'r system cymorth ariannol sy'n briodol i Aelodau'r Pumed Cynulliad. Mae wedi rhannu ei waith yn bedwar maes:

i. Taliadau aelodau - pensiynau

ii. Taliadau aelodau - cyflogau: sylfaenol a deiliaid swyddi

iii. Cymorth i'r Aelodau, gan gynnwys staffio

iv. Lwfansau, gan gynnwys lwfansau preswyl, swyddfeydd a theithio

Nod y Bwrdd yw cynnal ymchwil drylwyr, ymgynghori'n eang a chyhoeddi ei benderfyniadau ym mhob un o'r meysydd hyn erbyn mis Mai 2015.

Rhagwelir y bydd Penderfyniadau ac Adolygiadau pellach yn cael eu gwneud ar gyfer blynyddoedd ariannol yn y dyfodol ond nid ydym eto mewn sefyllfa i adlewyrchu'r effaith bosibl y caiff y cyhoeddiadau hyn ar elfen o gyllideb y Comisiwn gydag unrhyw sicrwydd. Fodd bynnag, rydym wedi addasu'r gyllideb i adlewyrchu rhai newidiadau posibl a hefyd wedi cynnwys cronfa wrth gefn o £0.3 miliwn (2%) i sicrhau bod y Comisiwn yn gallu cyflawni ei gyfrifoldeb statudol i sicrhau arian sy'n codi o benderfyniadau'r Bwrdd yn y dyfodol.

Mae cyllideb ddrafft y Comisiwn ar gyfer 2015-16 wedi pennu £14.5 miliwn i ddarparu cyllid ar gyfer cyflogau Aelodau'r Cynulliad, eu staff cymorth a chostau rhedeg eu swyddfeydd etholaethol ledled Cymru.

Mae Tabl 4 yn dangos y gyllideb i ariannu penderfyniadau'r Bwrdd yn ystod y Pedwerydd Cynulliad.

Tabl 4: Cyllideb i ariannu Penderfyniad y Bwrdd Taliadau

	2011-12 £000	2012-13 £000	2013-14 £000	2014-15 £000	2015-16 £000
Aelodau'r Cynulliad - Cyflogau a Chostau swyddfeydd	6,934	6,900	6,900	6,900	7,250
Staff Cymorth	6,100	6,600	6,800	7,200	7,250
Cyfanswm	**13,034**	**13,500**	**13,700**	**14,100**	**14,500**

Mae'r Penderfyniad yn sicrhau y gall Aelodau'r Cynulliad hawlio costau swyddfeydd a chostau eraill er mwyn:

– rhedeg swyddfa ac ymgysylltu ag etholwyr;

– talu cyflogau a threuliau teithio eu Staff Cymorth eu hunain;

– talu am lety preswyl yng Nghaerdydd lle bo'i angen i'r rhai sy'n gymwys;

– treuliau teithio yr eir iddynt o reidrwydd wrth gyflawni dyletswyddau; a

– cefnogi'r Grwpiau Plaid ac ymchwil i bolisïau.

Hefyd, mae'r Penderfyniad yn pennu cyflog sylfaenol Aelodau'r Cynulliad ynghyd â lwfansau deiliaid swyddi. Yn 2011, rhewodd y Bwrdd Taliadau gyflogau Aelodau tan 2015, ar y sail y byddai'n dymor o bedair blynedd.

Cafodd y tymor ei ymestyn wedyn am flwyddyn arall i 2016. Penderfynodd y Bwrdd Taliadau ym mis Mawrth 2014 y dylai Aelodau gael codiad o 1% ar gyfer y flwyddyn olaf 2015-16. Mae adolygiad manwl o gyflogau Aelodau ar gyfer y Pumed Cynulliad yn mynd rhagddo.

Mae'r Comisiwn yn defnyddio cyllideb Gwariant a Reolir yn Flynyddol ar gyfer addasiad cyfrifyddu nad yw'n arian parod o ran Cynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad. Diben yr addasiad yw sicrhau bod safbwynt gwir a theg o atebolrwydd y Cynllun yn cael ei gofnodi yn nhaenlen y Comisiwn; Gellir ond defnyddio'r Gwariant a Reolir yn Flynyddol at y diben y'i bwriadwyd. Mae angen i'r Comisiwn gynyddu'r cyllid Gwariant a Reolir yn Flynyddol ar gyfer 2015-16 er mwyn sicrhau ei fod yn unol â'r amcangyfrifon diweddaraf.

05. Cwmpas y Gyllideb

01. Gosodir y cyflwyniad cyllidebol hwn yn unol â Rheol Sefydlog 20.13 y Cynulliad i helpu i lunio Cynnig y Gyllideb Flynyddol sy'n ofynnol yn ôl Adran 125 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. Mae'r cyflwyniad yn cynnwys gofynion Comisiwn y Cynulliad o ran adnoddau ac arian ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2016.

02. Nododd Comisiwn y Cynulliad ei ofynion o ran gwariant yn ei Gyllideb 2014-15 a gwmpasai'r cyfnod hyd at 2016. Mae cyllideb eleni (£50.9miliwn) yn adlewyrchu'r lefelau ariannu a nodwyd yn flaenorol.

03. Bydd Cynnig y Gyllideb yn awdurdodi'r adnoddau net i'w defnyddio ar gyfer gwasanaethau a dibenion Gwasanaethau'r Aelodau a'r Cynulliad. Mae'r cynnig yn cynnwys uchafswm yr incwm (neu'r adnoddau cronnus) y gellir ei gadw i'w ddefnyddio ar gyfer y gwasanaethau hynny ac at y dibenion hynny yn hytrach na'i fod yn cael ei dalu i mewn i Gronfa Gyfunol Cymru, a'r arian parod y bydd angen ei gael o'r gronfa i dalu am y cyfansymiau net a ragwelir y bydd y Comisiwn yn gorfod talu amdanynt.

04. Nodir y gyllideb ar gyfer Comisiwn y Cynulliad yn 2014-15, sy'n mynd i'r afael â'r gofynion hyn, isod yn Nhabl 5.

Tabl 5	**£000**
Arian ar wahân i arian cronnus i'w ddefnyddio gan Gomisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar gostau refeniw a chyfalaf sy'n gysylltiedig â gweinyddu a gweithredu Gwasanaethau'r Cynulliad i gefnogi Cynulliad Cenedlaethol Cymru ("y Cynulliad"); hyrwyddo'r Cynulliad gan gynnwys taliadau i'r Comisiwn Etholiadol ac eraill; taliadau mewn perthynas â'r Comisiynydd Safonau a'r Bwrdd Taliadau; unrhyw daliadau eraill sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Cynulliad neu Gomisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru.	**36,900**
Arian ar wahân i arian cronnus i'w ddefnyddio gan Gomisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru mewn perthynas â phenderfyniadau'r Bwrdd Taliadau.	**14,500**
Cyfanswm yr arian, ar wahân i arian cronnus	***51,400***
Gwariant a Reolir yn Flynyddol i'w ddefnyddio gan Gomisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru mewn perthynas â darparu Pensiwn Aelodau'r Cynulliad.	**1,200**
Arian cronnus i'w gadw yn unol ag Adran 120(2) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ac i'w ddefnyddio gan Gomisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru: o'r broses o gael gwared ar asedau sefydlog ac incwm cyfalaf arall i'w ddefnyddio i brynu neu gaffael asedau sefydlog; neu incwm o rent; anrhegion; cymorth grant; ad-daliadau ac incwm o werthiant masnachol a gwasanaethau eraill a ddarperir i'r cyhoedd ac eraill i'w defnyddio ar gyfer costau gweinyddu'r Cynulliad.	**300**
Y swm a ddaw o Gronfa Gyfalaf Cymru i dalu am y symiau y rhagwelir y bydd angen eu talu o fewn y flwyddyn mewn perthynas â'r gwasanaethau uchod ac at ddibenion ar wahân i dderbynebau y gellir eu cadw a TAW y gellir ei adfer.	

Mae tabl 6 isod yn cysoni'r gofyniad adnodd net â'r gofyniad i dynnu arian o Gronfa Gyfunol Cymru.

Tabl 6: Gofyniad Ariannol	**£000** **2015-16**
Gofyniad Refeniw Net yr Aelodau	14,500
Gofyniad Refeniw Net y Comisiwn[1]	35,600
Gofyniad cyfalaf net	1,000
Gwariant a Reolir yn Flynyddol	1,200
Addasiadau:	
Dibrisiant	(4,700)
Newidiadau yn y ddarpariaeth	(1,200)
Newidiadau o ran y dyledwyr a'r credydwyr	100
Defnydd o ddarpariaethau	
Gofyniad ariannol net i'w gymryd o Gronfa Gyfunol Cymru	**46,500**

[1] Incwm Cronnus Tybiedig o £0.300 miliwn o flwyddyn i flwyddyn.

Atodiad 1: Trosolwg o'r Gyllideb

Mae Tabl 7 yn rhoi trosolwg o gyfanswm cyllideb y Comisiwn ar gyfer 2015-16 ynghyd â blynyddoedd blaenorol er mwyn eu cymharu yn ystod tymor y Pedwerydd Cynulliad. Mae hefyd yn dangos y newidiadau cymharol mewn termau real o ran cyllideb Terfyn Gwariant Adrannol (DEL) Cymru a chyllideb y Comisiwn ar gyfer 2015-16. Mae Siart 8 yn dangos y symudiad yng nghyllideb y Comisiwn o 2014-15 i 2015-16.

Tabl 7: Cyllideb Comisiwn y Cynulliad 2011-2016 v Bloc Cymru

	2011-12 £000	2012-13 £000	2013-14 £000	2014-15 £000	2015-16 £000
Cyllideb Gweithredol y Comisiwn ac eithrio Buddsoddiadau	31,073	32,277	32,750	34,800	35,668
Rhaglen Fuddsoddi	600	1,200	2,300	1,700	732
Cyflogau a Lwfansau Aelodau	13,034	13,500	13,700	14,100	14,500
Cyfanswm Cyllideb Weithredol y Comisiwn	44,707	46,977	48,750	50,600	50,900
Costau sy'n Gysylltiedig â'r Etholiad	2,315	-	-	-	500
Cyfanswm Cyllideb y Comisiwn	47,022	46,977	48,750	50,600	51,400
Gwariant a reolir yn flynyddol (GRF)	500	500	1,200	1,200	1,200
Cyllideb Diwedd Blwyddyn (DEL) Bloc Cymru	14,973,593	15,028,732	15,934,418	15,693,405	15,814,772
Comisiwn y Cynulliad fel canran Bloc Cymru	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%

Y newid mewn termau real i Gomisiwn y Cynulliad yw gostyngiad o 1% o gymharu â gostyngiad o 0.8% ar gyfer Bloc Cymru.

Siart 8: Cyllideb Comisiwn y Cynulliad 2014-15 v Drafft 2015-16

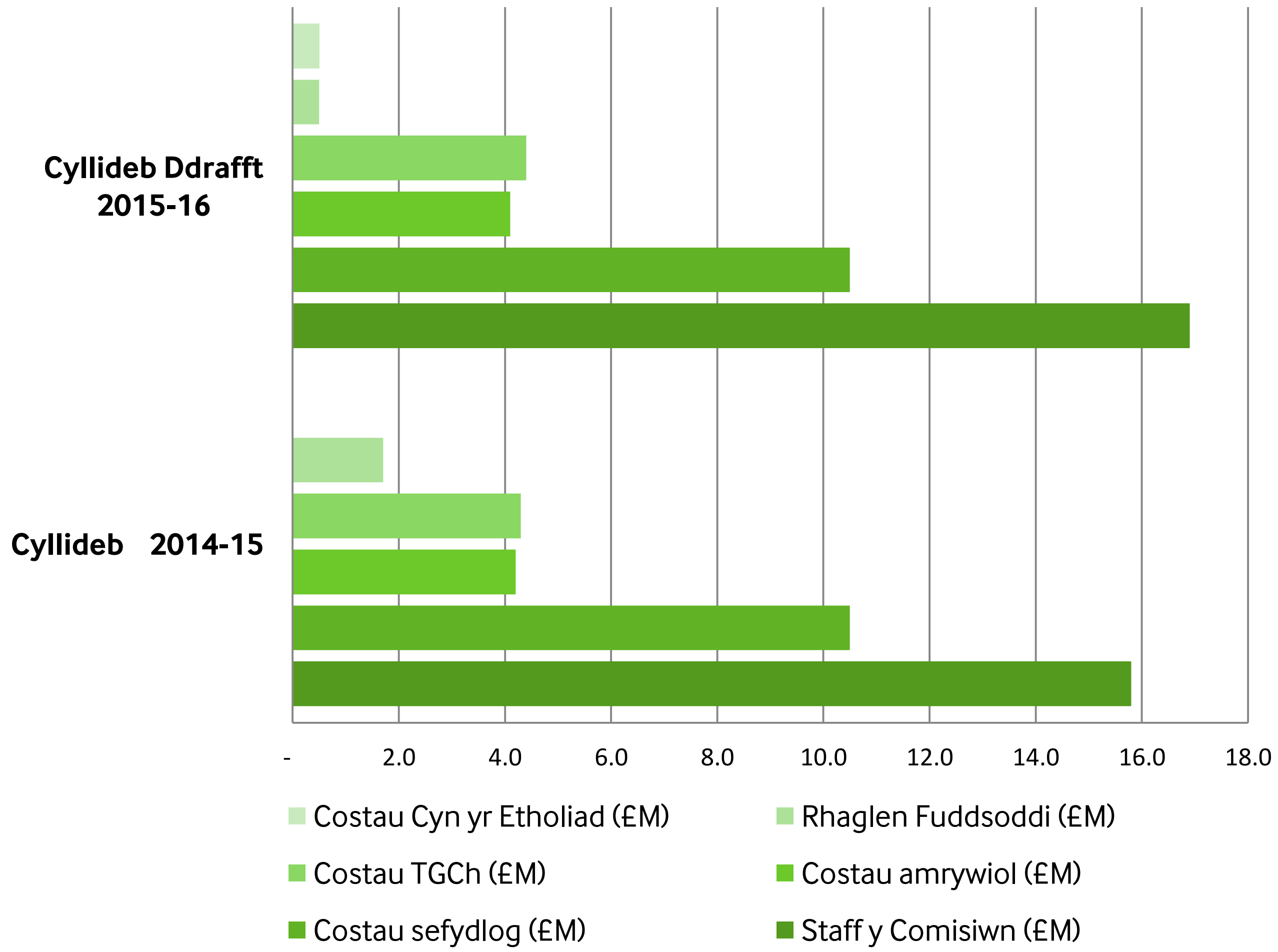

Atodiad 2: Gwybodaeth ariannol

Meysydd gwariant yn ystod y Pedwerydd Cynulliad

Costau llety a chyfleusterau	2011-12 **Gwirioneddol** **£000**	2012-13 **Gwirioneddol** **£000**	2013-14 **Gwirioneddol** **£000**	2014-15 **Cyllideb** **£000**	2015-16 **Cyllideb** **£000**
Prydlesi – adeiladau	2,204	2,812	2,837	2,835	2,835
Cynnal a chadw	1,716	1,971	1,934	1,655	1,625
Cyfraddau	1,285	1,356	716	1,356	1,272
Diogelwch	581	603	573	600	600
Cyfleustodau	506	518	507	557	537
Arlwyo	323	305	306	320	320
Prydlesi – ffotocopïwyr	127	161	134	150	150
Parcio	99	115	105	120	120
Dodrefn a ffitiadau	68	79	268	50	50
Costau TGCh					
Gwasanaethau TGCh o dan gontract allanol, gan gynnwys ffonau	2,856	2,558	2,669	1,861	498
Gwasanaethau darlledu	433	475	578	460	490
Costau trwyddedu a chynnal a chadw	289	385	520	640	740
Prosiectau TGCh	147	215	795	-	770
Gwasanaethau'r wefan	176	121	117	130	130
Cyllid TGCh a chynnyrch treuliadwy	63	90	292	130	130
Costau eraill					
Treuliau gweinyddol eraill	61	343	202	240	214
Gwasanaethau iaith o dan gontract allanol	116	204	276	273	263
Argraffu, Offer Papur Swyddfa a Phostio	181	203	242	259	277
Yswiriant a Chyngor Arbenigol	109	195	130	130	131
Cyhoeddiadau	174	110	102	129	110
Gwasanaeth Cyfrifo ac Ariannol	126	92	77	25	25
Archwilio	82	87	128	84	93
Cynghorwyr y Pwyllgorau	71	57	117	50	50
Lletygarwch	31	37	45	45	35
Costau hyfforddiant a datblygu	194	250	384	390	380
Hybu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth	170	178	217	452	368
Costau teithio a chynhaliaeth staff	92	136	128	138	134
Costau AD eraill	1,035	211	113	103	103
Costau Etholiad	442	-	-	-	500
Taliadau dibrisiant ac amorteiddiad	3,781	3,942	3,734	4,400	4,700
	17,538	17,809	18,246	17,580	17,650
Incwm	(190)	(165)	(281)	(300)	(300)

Mae'r ffigurau gwirioneddol wedi'u tynnu o Nodyn 2 y Cyfrifon Blynyddol ar gyfer y flwyddyn honno

Atodiad 3: Geirfa

Gwariant a Reolir yn Flynyddol

Dull o gategoreiddio gwariant a gedwir ar gyfer eitemau llai disgwyliadwy ac sy'n anos eu rheoli. Dim ond at y diben y cafodd ei neilltuo y gellir ei ddyrannu.

Fformiwla Barnett

Fformiwla a ddefnyddir i ddyrannu cyfran yn seiliedig ar y boblogaeth o'r newid mewn gwariant wedi'i gynllunio ar wasanaethau tebyg gan adrannau Llywodraeth y DU i'r deddfwrfeydd datganoledig yn yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon.

Cyllideb

Mae'n pennu'r adnoddau a'r arian parod y cynigir eu defnyddio yn y flwyddyn ariannol ddilynol a'r ffigurau mynegol ar gyfer y blynyddoedd ariannol wedi hynny.

Gwariant Cyfalaf

Expenditure that generally results in a fixed asset (e.g. A building, equipment or land) intended to benefit future accounting periods, or spend that increases the capacity, economy, efficiency or lifespan of an existing fixed asset.

Credydwr

Sefydliad neu unigolyn yr ydych wedi ymrwymo i'w dalu am gynnyrch neu wasanaethau a gafwyd.

Dyledwr

Sefydliad neu unigolyn sydd wedi'i ymrwymo i'ch talu am gynnyrch neu wasanaethau yr ydych wedi eu darparu iddo.

Depreciation

Mesur o'r defnydd neu'r gorddefnydd o ased sefydlog, neu leihad yn ei oes ddefnyddiol.

Cyllideb

Mae'n pennu'r adnoddau a'r arian parod y cynigir eu defnyddio yn y flwyddyn ariannol ddilynol a'r ffigurau mynegol ar gyfer y blynyddoedd ariannol wedi hynny.

Asedau sefydlog

Eitemau a brynir sydd ag oes ddisgwyliedig sy'n hwy na blwyddyn at fudd busnes, fel tir, adeiladau a chyfarpar.

Deddf Llywodraeth Cymru 2006

Deddf Senedd y DU sy'n diwygio Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac yn ei gwneud yn haws i bwerau pellach gael eu trosglwyddo iddo. Mae'r Ddeddf yn creu system lywodraethu sydd â gweithrediaeth ar wahân a ddaw o'r ddeddfwrfa ac sy'n atebol iddi.

Darpariaethau

Mae darpariaeth yn rhwymedigaeth nad oes amserlen na swm penodol iddi. Caiff cost ei chydnabod yng Nghyfrif Adnoddau'r Comisiwn pan fydd rhwymedigaeth bresennol (cyfreithiol neu ddeongliadol) o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol, pan fydd yn debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth hon, a phan ellir rhoi amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Termau real

Gwerth y gwariant sydd wedi'i addasu ar sail chwyddiant cyffredinol mewn prisiau. Mae'n galluogi cymariaethau o'r gwariant ar draws blynyddoedd i gael eu gwneud heb yr ystumiad a berir gan newidiadau mewn prisiau.

Costau Refeniw/Rhedeg

Y gwariant presennol ar gostau rhedeg dyddiol, fel cyflogau staff a phrynu cynnyrch treuliadwy a gwasanaethau.

Gwerth am Arian

Y broses a ddefnyddir gan sefydliad ar gyfer gwerthuso ac asesu prosesau caffael, prosiectau a phrosesau mewn modd systematig i ennyn hyder ynghylch addasrwydd, effeithiolrwydd, gochelgarwch, safon a gwerth, ac os llwyddwyd i osgoi camgymeriadau a gwastraff arall, a fernir ar gyfer y sector cyhoeddus yn ei gyfanrwydd.

Costau Amrywiol

Treuliau sy'n newid ar sail gweithgareddau'r sefydliad.

Bloc Cymru

Arian bloc grant a gyfrifir gan ddefnyddio Fformiwla Barnett, y mae'r Senedd yn pleidleisio arno i'w roi i Ysgrifennydd Gwladol Cymru ar gyfer yr arian a ddaw i Gymru.

Cronfa Gyfunol Cymru

Crëwyd gan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. Mae'n gyfrif banc niwtral a gedwir gan y Tâl-feistr Cyffredinol. Dyma'r cyfrif y mae'r arian y bydd Senedd y DU yn pleidleisio arno yn cael ei dalu i mewn iddo i'w ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru, Comisiwn y Cynulliad, yr Archwilydd Cyffredinol ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.